VERSLAG VAN DE THEOL. KWEEKSCHOOL OVER DE MAANDEN JUNIE EN JULIE 1918.

ONTVANGSTEN.

1918.			
Junie 1.—Aan Balans in Bank	£55	8	4
Junie 22.—Aan P. E. Malherbe, betaald verband	685	0	0
Junie 22.—Aan P. E. Malherbe, rente op verband	17	2	4
Julie 7.—Aan Financiële Kommissie	50	9	1
	£807	19	9

UITGAVEN.

1918.			
Junie 26.—Bij P. J. J. Venter, toelage	£20	0	0
Junie 26.—Bij Prof. Greyvenstein, salaris	50	0	0
Junie 30.—Bij Bankkosten	0	11	6
	£70	11	6
Kr. Saldo in Bank op 31/7/18	737	8	3
	£807	19	9

Potchefstroom, 1/8/18.

J. A. MALHERBE, Kassier Kweekschool.

OOM SAREL FONDS.

In het Julie-nummer is een fout gemaakt in de optelling. Men leze als onder:

15 Junie was verantwoord	£245	18	11
In Julie was ingekomen	2	1	0
Dus in 't geheel tot 15 Julie	247	19	11
Tot 15 Aug. 1918 is nog ingekomen: Van Br. W. P. Viljoen 5/-, Mevr. W. P. Viljoen 2/6, Marthje Viljoen 1/-	0	8	6
	£248	8	5

Wij blijven Br. W. P. Viljoen en zijn echtgenote en de kleine Marthje hartelik dank voor hun bijdrage. Deze lieve vrienden voelen dat ook kleinigheden bijmekaar een grote som kunnen maken en geven naar vermogen. Marthje heeft haar woord gehouden en zond weer 1/-. Is dat niet lief.

Moge de Heer hen zegenen.

Overigens is deze kollekte zeer teleurstellend. Hebben de leden der kerk dan zo weinig over voor de opleiding hunner eigen zonen die zo broodnodig is? Zal er nooit offervaardigheid komen? Is ook onze kerk zo doordrongen van geldzucht, dat er geen ontwaking komen kan?

Intussen wij zullen blijven hopen, Nehemia 2:20.

OOM SAREL.

OVER BOEKEN.

Zeven Lofzangen uit de Openbaring van Johannes in Schriftoverdenkingen, door S. O. Los.

Dat we hier niet te doen hebben met een verklaring van het Boek der Openbaring, zoals wellicht menig lezer verwachten zou, blijkt dadelik uit de titel. Meditatieën zijn het, overdenkingen. De ernst der tijden die wij beleven en de betekenis daarvan voor de Kerk van Kristus heeft aan de geleerde schrijver deze meditatieën in de pen gegeven. Wij aarzelen niet te zeggen, dat deze overdenkingen waard zijn gelezen te worden, en wij twijfelen er niet aan, of menig ernstig, gelovig lezer zal door de lezing ervan troost en verkwikking genieten.

Dat de schrijver, bij de vele duistere plaatsen die in de Openbaring voorkomen, hier en daar tot verklaring moest overgaan, ligt voor de hand, en het schijnt ons toe dat hij daarin niet altijd even gelukkig is geweest.

Wij noemen een paar voorbeelden: Op bladzij 22 vinden wij dat Azië maar altijd nieuwe troepen langs de Eufraat zendt om de beschaafde wereld te plunderen.

Op Pag. 39 wordt de wetenschap het terrein van de valse profeet genoemd.

Op pag. 3 leest men een verklaring van het getal 666.

Op bladz. 8 evenzo van het beeld van het Beest.

Daargelaten nu, of de gegeven verklaringen in elk opzicht juist zijn, denken wij dat menig eenvoudig lezer na de lezing zal zeggen: nu begrijp ik er nog niet veel van. Heeft het streven naar beknoptheid hier misschien niet schade gedaan aan de duidelikheid? Ook wil het ons voorkomen, dat het beter zou geweest zijn, om boven de meditaties niet alleen de plaats, maar ook de woorden van de tekst te laten afdrukken. Het is lastig om onder het lezen telkens naar de tekst in de Bijbel te moeten zien.

Deze opmerkingen beletten ons evenwel niet om het boekje ten zeerste ter lezing aan te bevelen. Moge het als woord van waarschuwing, zo wel als van troost, velen tot zegen zijn!

De Hervormer.

Officieel Orgaan van de Nederduitsch Hervormde Kerk.

Onder Redaktie van de Predikanten van de Ned. Herv. Kerk.

Alle stukken en brieven de Redaktie betreffende te zenden aan
Ds. JAC. VAN BELKUM, Heidelberg.

ADVERTENTIEN.
Staande Advertentiën voor lange termijn op kontrakt.
Familieberichten **6d.** per regel.
Prijs per Jaargang **7s. 6d.** vooruitbetaalbaar.

Alle gelden voor Abonnementen en Advertentiën te zenden aan
de heer H. J. L. Th. ROORDA, P.K. Bus 444, Johannesburg.
Alle brieven voor de Administratie te zenden aan
Mevr. J. A. WORMSER, Bus 748, Pretoria.

No. 6. PRETORIA, 15 DECEMBER 1918. JAARGANG X.

Aan de leden der NEDERDUITSCHE HERVORMDE KERK IN ZUID-AFRIKA.

Geliefde Broeders en Zusters.

Wij verstaan, dat gij in deze dagen van grote omwentelingen opziet naar hen, die geroepen zijn uwe geestelike leidslieden te zijn, om raad en steun.

Daarom achten wij ons verplicht een woord tot u te richten, in de hoop dat de Heere der kerk dit zegenen zal.

De vreeselike slachting van de laatste vier jaren is plotseling tot een einde gekomen, en wij danken God, dat Hij onze gebeden daarin verhoord heeft, maar de vraag komt bij ons op: "Is er nu waarlik vrede?" en op die vraag kunnen wij helaas nog niet bevestigend antwoorden.

Uiterlik is er misschien vrede, maar dat is ook al in de harten der mensen woelt nog haat, twist, vervolging, vijandschap, opstand tegen God en tegen de medemens. En zolang die dingen niet uit onze harten verwijderd zijn, kunnen wij niet zeggen dat wij bereid zijn, om in vrede met elkaar te leven.

Dit is het geval tussen de verschillende volken, die met elkaar in oorlog geweest zijn en ook tussen de volken, die bondgenooten geweest zijn, zelfs tussen verschillende deelen van hetzelfde volk.

En nu, zoals na alle grote oorlogen, die er geweest zijn, heeft God pestilentie gezonden en hongersnood, en is er onnoembaar lijden. De zogenaamde Spaanse griep is de wereld doorgetrokken, als de schaduw van een grote wolk en duizenden zijn daaraan ter prooi gevallen, ja in sommige landen meer dan ten gevolge van de oorlog. Moeten wij nu zeggen die pest is maar een gevolg van de oorlog, en er verder geen acht op geven? Neen zeker niet!

In bijna alle landen van de wereld zijn er woelingen en revoluties, en ook hier in ons land horen wij geruchten van oorlogen. Ook deze dingen betekenen voor ons iets. Menigeen wordt ongerust en bang voor de toekomst, als hij denkt aan nog meer lijden en droefheid, maar de gelovige verstaat, dat God regeert, ook al moet er nog meer bloed vergoten worden, ook al moet er revolutie en anarchie komen, zodat er geen behoorlike regering in een land meer is, boven al deze dingen staat het vast, dat God regeert.

God heeft ons zeer ernstige dingen te zeggen door al wat er gebeurd is in de laatste jaren, en wij moeten letten op de tekenen der tijden. De Bijbel leert ons, dat wij moeten waken en als wij menen de natuur te kennen en de tekenen der aarde en des hemels te onderscheiden, hoe zullen wij dan het verwijt des Heeren ontgaan, als wij toonen de tekenen van het Koninkrijk Gods niet te kunnen onderscheiden?

Zijn er niet overal rondom ons tekenen, die aantonen, dat wij leven in de laatste der dagen? en moeten wij niet wakende en bereid zijn, wachtende op de Heer?

Het is nu, zoals in de dagen van Noach en zoals in de dagen van Lot, de mensen eten en drinken, nemen ten huwelik en worden ten huwelik gegeven, kopen en verkopen, planten en bouwen, en zo zal het voortgaan, zonder einde. Maar het grote onderscheid is, dat sommigen behoren tot de wijze maagden, die bereid zijn en olie hebben in hunne lampen en anderen tot de dwase.

De vraag, die voor ons van overwegend belang is, blijft: "tot welke van die behoren wij?"

De Heere spreekt tot ons met grote klem en nadruk: "Heden, indien gij Mijne stem hoort, verhardt u niet." Niemand van ons weet wat morgen brengen zal, en of wij dan nog leven zullen.

En wat zegt die stem Gods dan tot ons?

Dit vooreerst: "Bekeert u, want het Koninkrijk Gods is nabij gekomen," en wat eist de Heere van ons, dan recht te doen, en weldadigheid lief te hebben, en ootmoediglijk te wandelen met onzen God.

En als wij dan vragen, wat wij doen zullen, opdat wij de werken Gods mogen werken, dan antwoordt de Heere Jezus: "Dit is het werk Gods, dat gij gelooft in Hem, dien Hij gezonden heeft." Wij moeten God erkennen als onze Koning en terug keren tot Hem om zijn wil te doen in gehoorzaamheid aan onze Heiland.

De Heere heeft ons gespaard, terwijl rondom ons honderden zijn weggenomen, en wat zullen wij zeggen? Wie zou het wagen te beweren, dat degenen, die gestorven zijn, groter zondaars waren dan wij?

Is het niet de lankmoedigheid Gods, waardoor wij nog leven, omdat Hij ons nog de gelegenheid geven wil ons te bekeeren, en zal Hij niet zekerlik tot ons zeggen: "Indien gij u niet bekeert, zoo zult gij allen desgelijks vergaan?"

Er zijn onder ons volk onheilige twisten; er zijn in de kerk partijschappen, die door de duivel gebruikt worden om het goede raad des Evangelies weg te nemen; in plaats dat de een den ander uitnemender acht, dan zich zelven, rekent elkeen zich beter dan de ander, en veracht de broeder, voor wie Kristus gestorven is, de liefde is onder ons niet meer, zoals de Heiland ons geleerd heeft, n.l., dat wij elkander zouden liefhebben, zoals Hij ons heeft liefgehad.

Deze dingen moeten veranderen, willen wij niet de rechtvaardige toorn van God over ons halen.

De oprechte gaat het licht op in de duisternis, zo leert ons de Schrift. En Broeders en Zusters, omdat wij zo weinig oprecht zijn, daarom is er zoveel duisternis in onze harten en onder ons volk. Zijn wij oprecht de een tegenover de ander? Is er niet veel te veel, dat wij voor iemand lief en vriendelik zijn en achter zijn rug kwaad spreken? Hebben wij niet nagelaten te doen naar Matth. 18 : 15 en in plaats van naar iemand te gaan en hem als een man in de oogen te zien en dan voor hem te zeggen, wat wij tegen hem hebben, praten wij achter zijn rug allerlei dingen, die wij weten dat onwaar zijn, en die wij nooit zouden wagen voor hem te zeggen.

Zijn wij oprecht tegenover onze God?

In dagen van ziekte en dood en vrees, doen wij de mooiste beloften, maar als wij meenen, dat het gevaar voorbij is, zijn die beloften ook vergeten. Wij komen voor de kansel met de doop onzer kinderen en leggen een heilige belofte af voor de Alwetende God, en als het kind maar zijn naampie heeft dan denken wij niet meer aan die belofte, en als wij in onze eigen kerk ons kind niet gedoopt kunnen krijgen, omdat wij gezondigd hebben en onder censuur gezet moeten worden, dan gaan wij naar een andere kerk, en krijgen daar met de grofste leugens het heilig Sacrament, alsof er geen God in de hemel was, die alles wist en onze onoprechtheid en huichelarij en schijnheiligheid aan ons bezoeken zou.

In sommige delen van ons land woedt de pestilentie nog in al haar kracht, in andere delen is zij voorbij. En wat heeft zij ons geleerd?

Daardoor is veel ellende aan het licht gekomen, en veel openbaar geworden, dat afschuwelik was: er is ook vel hulpvaardigheid betoond, waar wij God niet genoeg voor danken kunnen, daar zijn offers gebracht, zelfs van het leven.

Velen hebben hun toevlucht genomen tot de Heere en bij Hem redding gezocht en gevonden, maar voor sommigen was het te laat. Er is gespot met de pestilentie, en stervende lippen hebben nog de lasterlijkste taal gesproken; te midden van dood en ziekte is er geweest een zich overgeven aan de gruwelikste dronkenschap en onzedelijkheid.

Anderen zijn uit vrees naar de kerken gevlucht, en hebben predikanten laten roepen om een gebed te doen, maar tot hen komt het woord van Johannes den Dooper: "Wie heeft "u" dan geleerd te vlieden van den toekomenden toorn?" want toen het gevaar voorbij scheen te zijn, was ook de predikant niet meer nodig, en was hun plaats in de kerk weer ledig, en het was al te duidelik dat er geen vruchten der bekeering waardig voortgebracht werden.

Vluchten helpt niet, vreesachtig zijn baat niet, mensen, die alle mogelike voorzorgen genomen hebben, zijn gestorven, anderen, die dag en nacht in gevaar geweest zijn, heeft de Heere gespaard.

God roept ons toe om stil te staan en ons hart op onze wegen te stellen, en te zien of het niet is, omdat wij het huis des Heren verwaarloozen en voor ons zelven paleizen bouwen, dat er zoveel ellende is. De oordelen Gods gaan over de wereld en wij moeten zeer stil zitten en ons buigen in het stof, opdat Hij ons genadig zij. Maar te midden

van het oordeel is er ook een aankondiging van genade.

De Kristus Consolatur staat nog met zijn uitgestrekte handen, roepende: "Komt herwaarts tot Mij allen, die vermoeid en belast zijt en Ik zal u rust geven," en wij hebben de verzekering, dat Hij niemand zal uitwerpen, die tot Hem komt.

Het is vandaag nog waar, dat wie in de schuilplaats des Allerhoogsten is gezeten, zal vernachten in de schaduw des Almachtigen.

Daarom, Broeders en Zusters, ter wille van onszelven, terwille van ons land en volk, terwille van onze kerk, tenwille van onze dierbare doden, terwille van Jezus Kristus en het Koningrijk Gods, laat ons wederkeeren tot de Heere, onze God, en laat ons alle zonde en ongerechtigheid uit ons midden weg doen, en in ware kristelike liefde en oprechtheid samen leven, opdat er een plaats zij voor de Heilige Geest onder ons, en de Heiland; als Hij komt ons wakende en bereid vinde.

L. E. BRANDT,
JAC. VAN BELKUM.

BRIEVEN VAN OOM SAREL.

Uitkijk, December, 1918.

Waarde Neef Willem!

Zo is er dan wapenstilstand!

De wereld vecht niet meer: de volkeren vernielen elkaar niet meer: de soldaten gaan weer naar huis: het kanon zwijgt.

Ach, hoevele moeders zijn bedroefd, als zij anderer zonen zien terugkeren: hoevele jonge bruidjes zullen weenen, wanneer de bruidegom van zuster en vriendin weer thuis is: hoevele weesjes zullen vragen als zij den vader hunner maats zien: "waar is mijn vader?"

Daar is ellende, diepe ellende in Europa, en ook hier.

Ook naar Zuid-Afrika keert menige vader, menige zoon, menige bruidegom niet weer, gevallen als ze zijn in een oorlog, die is gevoerd uit broodnijd, uit jagen naar grootheid, uit zoeken naar machtsuitbreiding, uit lust om de tegenstander te vertrappen.

En behalve die oorlogs-verliezen heeft Zuid-Afrika nog te betreuren het sterven van zovele mannen en vrouwen in de kracht van het leven. Stemt het niet droevig om in de doodstijdingen te lezen: gestorven op 23, of 28, of 30, of 33 jarige leeftijd. Droevig voorwaar!

Wat zeggen die doodstijdingen ons? Gods kinderen bekeeren zich en bereiden zich voor de komst des Heeren.

De 20e eeuwse beschaving echter, los van den Heer, zonder God en zonder Meester, drinkt, speelt, dobbelt, bezoekt theaters, races, bioskopen: maakt vreugdevuren, verbrandt poppen, scheldt op den vijand, bluft en schreeuwt, vergeet dat er voor ekle mens een oordeel is, en jaagt daarom naar genot, geld, genoegen, zelfs op de Zondag, ofschoon de dood loert.

Heeft Niniveh op Jona's roepen zich bekeerd in de straten, de kristen volken der 20e eeuw hebben op het geroep des doods zich verhard.

Enige dagen geleden zeide mij iemand, die zich zelf een vrijdenker noemde, dat hij berouw gevoelde over één ding in verband met godsdienst en kerk: t.w., dat de liberale kerkmensen zich niet genoeg om de kerk hadden bekommerd. Hij meende dat het socialisme van onze dagen zo gemakkelik kon ontstaan en voortgaan, omdat de mensen los waren geworden van kerk en godsdienst. Deze bekentenis trof mij, niet omdat dit iets nieuws was voor mij, maar omdat ik ze hoorde uit de mond van en man, die zelf had medegewerkt, dat de invloed der kerk op het maatschappelik leven zo was achteruitgegaan.

Dat de kerk achteruit gaat en het socialisme vooruit, is zeker, dat zij vooral de lagere klassen heeft verwaarloosd en daardoor buiten de levensstrooming geraakt is, is niet minder zeker: dat dit te wijten is aan de kerkleden zelf, is ook volkomen juist, en wanneer zij nu de gevolgen ondervindt van haar eigen nalatigheid, heeft zij dit aan haar zelven te wijten. De kerk in haar geheel heeft hare roeping vergeten, n.l., om zich te ontfermen over de ellendigen en de armen naar de wereld.

Misschien verwondert het u, dit nu van mij te horen, die in de laatste maanden er gedurig op wees, hoeveel goed de kerk, vooral in Z.-Afrika, heeft gedaan, op het gebied van philantropie en hulp aan armen en gezonkenen. Maar dit mag nu vrucht zijn van kristelike liefde, in den grond der zaak heeft de kerk aan haar roeping niet voldaan.

De kerk mag aan de armen hulp gegeven hebben, weeshuizen, doofstommen-inrichtingen, industrieele-scholen en vele zulke inrichtingen meer mag zij hebben opgericht: één groot ding heeft zij niet gedaan, t.w., de leden onderwezen in de eerste beginselen van het kristendom. Er is in de kerk vroeger en later getwist over allerlei hooge, voor gewone mensen onverstaanbare dingen: er is gesproken vóór en tegen hogere kritiek, voor en tegen wonderen,

maar dit alles is geheel omgegaan buiten het volk en het volksleven.

Het grote verschil tussen kristelik en heidens of wereldś leven; tussen stof vergoding en geestelik leven, is weinig gepredikt, en waar het nog is gepredikt, door de praktijk des levens dikwijls tegen gesproken.

De kerk heeft in de regel niet genoeg dat verschil laten zien tussen het kristelike: "Het mijne is het uwe," en het socialistiese: wat gij hebt, wil ik ook hebben." Niet genoeg is gepredikt, dat niet de mens zijn eigen leven beschikt en maakt, maar dat het God is, die de mensen rijk maakt en arm, werkzaam en lui, geleerd en ongeleerd, voorspoed geeft of tegenspoed, en dat hieruit het verschil te verklaren is tussen de mensheid, tussen rang en stand. Zij heeft niet duidelijk laten verstaan, dat een kristen n i e t van deze aarde zijn geluk en vrede verwacht, maar van het leven hierna, waar het socialisme zijn geluk alleen zoekt hier op aarde liefst in niets doen, lekker en vrolijk leven, alleen voor zichzelven.

En dan ook al wordt dit besproken, hoe is dan het leven der kristenen in strijd met hun leer. Predikanten, die zonder beslist wereldś en slordig te leven, weinig geestelik zijn en geld en rust, lekker en pleizierig leven voor zichzelf zoeken ouderlingen, genegen tot veel drank, tot twist, die hun werkvolk uitzuigen en van het loon van de arbeider afdoen: diakens, die niet dienen en zich meer bekommeren om hun vee en schapen, dan om de armen in hun midden en nog minder de armen terecht helpen en steunen.

De kerk heeft om zo te zeggen de arbeidende klasse verwaarloosd, die nu is gevallen in de armen van het socialisme, welks leiders hen nog verder naar het verderf voeren.

Zeg niet Willem, dat er door de kerk wel iets wordt gedaan en dat er nog leraars zijn, die in hun leven zich werkelik Gods kinderen toonen en ook zo ouderlingen en diakens, ja ook hier en daar vrome godvruchtige mannen en vrouwen die en door hun leer en hun voorbeeld beter leren. Ik weet dat, maar zij kunnen de stroom van goddeloosheid (in de zin van los van God zijn) niet keeren, ook al omdat het volk, de arbeider niet bewerkt wordt en geheel los is van de kerk.

Niet minder groot kwaad hebben die theologen gedaan die door het populariseeren van de z.g. Bijbel-kritiek de invloed van de H. Schrift hebben gebroken. Een mens ook de arbeider moet lezen om zijn geestelik en verstandelik leven te onderhouden en te bevorderen. Waar nu vroeger de Bijbel het boek was, dat gelezen werd, maar door de zogenaamde nieuwere richting verklaard werd te zijn, een boek van fabels en van geen betekenis voor de 19e eeuw, is een andere lectuur daarvoor in de plaats gekomen, welke ophitste tegen de rijkere mensen, de ontevredenheid voedde en een maatschappelijke toestand voorspiegelde van gelijkheid van alle mensen. Deze boeken, koeranten en geschriftjes werden veel gelezen, en kweekten een geest van wrok en haat en ontevredenheid, vervreemden nog meer van God en kerk. Zo verloor deze laatste geheel en al haar invloed, ook omdat zij er niets tegenoverstelde en niets deed om de materialistiese strooming te keeren.

Er is wel eens beweerd, maar niet bewezen, dat de kerk en vooral de predikanten de arbeiders-klassen dom hebben willen houden om zo gemakkeliker te kunnen heersen. Deze bewering is tegenover de Protestantse kerken vooral onwaar en onbillik. Luther, Calvijn, Zwingli hebben geijverd voor volksonderwijs: in alle Protestantse landen In Holland, Duitschland, Scandinavie is de kerk altijd geweest de voorvechter voor onderwijs: zo ook Z.-Afrika. Dat zij niet medegewerkt heeft om allerlei onrijpe vruchten van z.g. hogere kritiek, allerlei voortbrengselen van anti-kristelike, Joodse bespiegelingen te verbreiden, was vechten voor de mensen nodig. Jammer dat de kerk niet tegelijkertijd positieve kristelike beginselen meer heeft gepredikt en de volken zo gewapend tegen de onwijsheid van 't oproerig socialisme.

Ik vrees Willem, dat wij nu de storm van revolutie, die opsteekt niet meer zullen keeren. Dit kan alleen H ij doen, die alles regeert. God, die zich en over Zijn gemeente en over de volken zal willen ontfermen.

Maar vergeten we dit niet! Na de stormen in de eeuw der Hervorming is het Pietisme gekomen, dat weer de volken tot de H. Schrift bracht: na de revolutie van 't laatste der 18e eeuw, verscheen het Reveil, dat in de kerk nieuw leven bracht. Wij vertrouwen, dat ook nu, na deze storm van ongeloof, en verstoring der wereld-orde, God de Heer, als die razernij heeft uitgewoed, onder de volken weer indenken, en bekeering zal geven en hun wijsheid zal leeren. Socialisten en ongelovigen kunnen een tijdlang spotten met God, maar wij weten: "De Heer vernietigt den raad der Heidenen, Hij breekt de gedachten der volken."

Van harte hoop ik, dat het u en uw huis wel gaat, en dat de ziekte u is voorbijgegaan, omdat God de Heere u bewaarde voor de pestilentie die in de donkerheid wandelt. Nog altijd vermenigvuldigen zich de doodstijdingen en elk doodbericht

spreekt van diepe beproevingen, zware slagen, bittere verliezen.

De Heere trooste alle bedroefden!

Uw Oom,

SAREL.

VOOR DE ZONDACSCHOOL.

Zondag, 5 Januarie 1919. Te lezen: Lucas 9 : 37-50.

GENEZING VAN HET MAANZIEKE KIND.

Jezus is met Petrus, Johannes en Jacobus op de berg geweest om te bidden, en Hij werd daar verheerlikt: Hij was daar als in de hemel. Van de berg afkomende vindt Hij daar vele mensen die Hem tegemoet komen, schreeuwend, klagend, verwonderd over de negen, die Hij aan de voet van de berg achterliet.

Eén man roept hem aan: hij bidt om hulp, voor zijn eenigst kind een zoon, die maanziek is, d.w.z. die vallende ziekte heeft of zo de Joden dachten van de duivel bezeten was: vs. 39 geeft ons de beschrijving van zulk een bezeten, maanziek kind. De vader heeft de discipelen gevraagd hem te genezen, maar zij kunnen niet: nu bidt hij Jezus. De arme man meende dat de discipelen ook konden doen, wat hun Meester deed: maar hij wist niet, dat de kracht van de Meester was geloof en kracht van God, welke de leerlingen niet hadden. Om iets te doen in Gods koninkrijk moet men geloof hebben.

Jezus bestraft zijne discipelen om hun ongeloof: bestraft ook de onreinen geest, die Hij uitwerpt.

Hoe verschrikkelik was deze ontmoeting voor den Heer. Nauweliks heeft Hij de berg verlaten en al de heerlijkheid des hemels gezien of de ellende, de zonde, het ongeloof (de ziekte van de zoon, de twist der Joden, de onmacht der discipelen) trekt hem naar beneden. Ook ons gaat dit menigmaal zo: vele kristenen vallen in zonde, na een heerlike omgang met God, na een gezegende kerk, of na een goed gedaan werk. Alleen de Heere bezwijkt niet.

Wanneer een mens kan geloven zijn hem alle dingen mogelik. Geloof maakt sterk, ongeloof maakt zwak, ook zij kinderen. Geloof overwint de zonde. Dit zegt ook de Heer, als de vader hem klaagt, dat de discipelen de knaap niet konden genezen en smeekt om hulp. (Zie Marcus 9 : 14-29.)

Als de discipelen na de genezing Jezus vragen: "Warom hebben wij hem niet kunnen uitwerpen?" antwoordt de Heiland: "dit geslacht (d.w.z. deze duivelen) kan niet uitgaan, dan door bidden en vasten. Dit wijst er de gelovigen en ook de kinderen op, dat zij, willen zij krachten doen moeten bidden en vasten. Dan ook moeten wij onze zieken tot Jezus brengen, als zij van de duivel bezeten zijn, zulke zieken kan de Heer alleen genezen wanneer wij vragen en het Gods wil is. (Lees vooral hierbij Mark 9 : 17 en 29.) Letten wij er wel op: de vader heeft medelijden met zijn kind: wel gelooft hij, dat Jezus kan redden, maar zijn geloof is klein: daarom vraagt hij de Heere om hulp ook in zijn geloof.

Zondag, 12 Januarie. Te lezen: Lucas 9 : 51-62.

JEZUS EN DE SAMARITANEN.

Het Evangelie van Lucas beschrijft ons van af Hoofdst. 9 : 51 — hoe de Heer zijn laatste reis maakt van Galilea naar Jerusalem. In vs. 51 lezen wij, "dat de dagen zijner opneming vervuld waren", met a.w. zijn werk op aarde liep ten einde. Zijne discipelen gaan met Hem. Op deze reis wil de Heer uitvinden: of zijn werk vrucht had gedragen: ook aan de Samaritanen het Evangelie brengen. Hij beproeft om door Samaria te reizen en zendt daarom enige van zijne discipelen als boden vooruit. Maar omdat Hij reist naar Jerusalem willen de Samaritanen hem niet ontvangen. Dat is volks-haat, nationale haat, (de oorsprong waarvan wij lezen in Nehemia xiii en Eyza iv.-vi.). Verschrikkelik is die haat, en zondig ook.

De Heiland draagt dit met geduld: ook deze teleurstelling, dat deze natie door Hem niet verlost wil worden, is een deel van zijne beproeving en zijn lijden. Zijne discipelen verstaan Hem niet: ook niet zijn verdraagzaamheid, noch minder zijne liefde. Zij vragen of Hij niet vuur zal laten nederdalen om die mensen te straffen, gelijk Elia gedaan heeft (2 Koningen i). Immers evenals Elia niet werd beleedigd, maar God, wiens profeet hij was, zo wordt ook God in Jezus door deze Samaritanen verworpen. Dus meenen de discipelen moeten zij worden gestraft.

Maar de Heer bestraft hen: zij verstaan Hem niet: zij begrijpen zijne roeping, zijn werk niet. Hij kwam om te redden, niet om te verderven: om te zegenen, niet om te straffen.

God in de hemel heeft tijd: al verwerpen de mensen hem eerst, wanneer Hij ze spaart, komen ze later wel tot geloof: zo ook de Heere Jezus.

Terwijl de Heer nu reist, vindt Hij, dat zijn werk niet onvruchtbaar is geweest. Drie mannen komen en zeggen: wij willen u volgen. Maar het

antwoord, dat Jezus elk hunner geeft, moet ons wel verwonderen. Wij hooren altijd: we moeten vergaderen, niet verstrooien. Waarom vergadert Hij dan hier niet?

Drie mannen zijn er: de een wil onvoorwaardelik volgen overal heen: maar hij weet niet wat hem wacht. Jezus volgen betekent armoede lijden, ontbering: wie dit niet kan doorstaan, kan Hem niet volgen. Dit is nu ook nog zo.

De ander wil eerst zijn vader begraven: hij wil dus volgen omdat hij het zwaar heeft en bedroefd is. Maar in het koningrijk der hemelen is blijmoedigheid een eerste vereischte.

De derde is niet beslist: hij kan nietvader en moeder verlaten om Jezus wil: zijn hart gaat uit to zijn huis, zijn goed, evenals Lot's vrouw.

Wie Jezus wil volgen moet dit doen met geheel zijn hart, alles willen verlaten, blijmoedig zijn en niet denken om wat achter ligt.

Zondag, 19 Januarie 1919. Te lezen: Lucas 10:1-24.

JEZUS EN DE 70 DISCIPELEN.

Behalve de twaalf discipelen, die Jezus altijd bij zich had, heeft Hij nog 70, die hem ook volgden, uit de schare uitgezocht, om zijn Evangelie te verkondigen. Hij zendt ze uit twee en twee.

Deze uitzending is een voorbereiding voor Jezus komst (vs. 1). De 70 gaan niet alleen tot de Joden, ook tot de Heidenen in het Over Jordaanse (oogst groot, arbeiders weinige, vs. 2).

Zij moeten weten, dat zij zwaar zullen krijgen (vs. 3), en mogen niet wereldse schatten vergaderen of voor de toekomst zorgen: waar zij komen en ontvangen worden, zal de huisheer voor hen zorgen: de arbeider is zijn loon waard (vs. 5-8).

Dit wordt door vele mensen in onze dagen dikwijls zo verstaan, dat de Evangelie-prediker voor niet moet werken, en dat de gemeente geen verplichting heeft. Dit is onjuist, de Heer eist uitdrukelik, dat degene, tot wie zi gaan, voor hen zorgen zullen. Zij hebben groot werk te doen, kranken genezen en het Evangelie verkondigen.

Wie hen niet ontvangen en niet horen worden met zware straffen gedreigd (vs. 10-16). Het niet ontvangen, niet horen, verwerpen van de discipelen is Jezus verwerpen, niet horen, niet ontvangen, en is grote zonde.

De 70 discipelen keeren na enige tijd terug en vertellen van grote daden en grote zegen. De Heer zegt hen evenwel, dat Hij dat wel wist, omdat Hij de Satan had overwonnen, (vs. 18), dat zij nog grotere dingen zouden doen, maar dat niet hun werk en de goede uitslag orzaak moet wezen van blijdschap, maar dat zij blijde moesten zijn omdat zij waren erfgenamen des hemels. Niet dus ons werk, maar onze verhouding tegenover Kristus is de grote vraag van het koningrijk.

Ten slotte zegt de Heer, dat zijne discipelen zalig zijn en groter voorrecht hebben dan de profeten des O. Verbonds omdat zij Jezus hebben gezien en gehoord.

Zondag, 26 Januarie 1919. Te lezen: Lucas 10 : 38-42.

Dit is een heel kleine geschiedenis, maar een van de mooiste en aandoenlikste in het openbare leven van de Heer.

Op zijn grote reis naar Jerusalem (Lucas 9 : 51) komt de Heer met de discipelen in Bethulie 3/4 te voet van Jerusalem, waar hij naar zijne gewoonte thuis gaat in het huisgezin van Martha, Maria en Lazarus (vgl. Lucas 10 : 6) Joh. 12 : 1, Matth. 21 : 17.

Dat Jezus daar thuis gaat, bewijst ons dat hij overal vele vrienden had, die hem gaarne dienden: dat hij zelf een lieve trouwe vriend was, die aardse vriendschap niet versmaadde: dat hij ook het gezellig verkeer niet verwierp (zie ook Johannes 2). Hij was in alles een mens als wij, uitgenomen de zonde.

Dit huisgezin bestond uit drie mensen: Lazarus, die Jezus liefhad en uit de doden heeft opgewekt, en twee zusters Martha en Maria. Martha schijnt de huishouding te hebben gedaan en was een bedrijvige werkzame vrouw: Maria schijnt stiller te zijn geweest. Martha is het beeld van zeer vele onze gelovige broeders en zusters, die veel werken in de kerk, en maatschappij voor armen, zending, voor allerlei goede dingen, maar daarin zo druk bezig zijn, dat zij geen tijd hebben om naar Jezus te luisteren. Maria is het beeld van de stiller nadenkende minder bezige kristenen, die wij evenwel inonze dagen uiterst zelden vinden. Wij moeten dit verschil goed in het oog houden om Jezus wel te verstaan in hetgeen hij zegt op de klacht van Martha (vs. 40) wier werk en bezigheid hij niet afkeurt, wier dienende liefde Hij op prijs stelt, maar die Hij toch er op wijst, dat luisteren naar Jezus en dus zich laten leren door Hem, nodiger is dan dat drukke doen. Maar ook moet men wel verstaan: dat niets doen, stil zitten ook door de Heer wordt goedkekeurd. Als Jezus in Bethanie is, is het gedrag van Maria beter, maar daarmede wordt niet bedoeld ,dat zij ook niet moet werken. Heeft de Heer niet gezegd: "ik moet werken zoolang het dag is"? Werkte Hij niet op de dag,, om te bidden en met God te verkeeren in de nacht? Zo moet het ook bij ons zijn, stil wezen, luisteren—maar daarna ook werken, zorgen, dienen.

KERKDIENSTEN EN NACHTMAAL-VIERINGEN.

Ds. JAC. VAN BELKUM.

Nachtmaal te Heidelberg, 25 December 1918. Voorbreiding 24 December nam. 3.30. Kerkeraadsgadering 26 December v.m.

Nachtmaal te Waterberg, Zaterdag en Zondag, 11 en 12 Januari 1919.

Nachtmaal te Standerton, Zaterdag en Zondag, 25 en 26 Januari 1919.

Nachtmaal te Bloemhof, distr. Vrede, Zaterdag en Zondag, 8 en 9 Februari 1919.

Buitendiensten in het distrikt Heidelberg, zullen met Nachtmaal worden geregeld zo de Heer wil.

Nachtmaal te Krugersdorp op 25 en 26 Januari 1919. Voorbereiding, Zaterdag, 25 Januari, 3 uur nam.; ook Kerkeraadsvergadering 5 uur nam. Gemeentevergadering 25 Januari, 7.30 nam.

Op Zondag, 15 December, hoopt Ds. C. W. du Toit bij gelegenheid van het dan te Potchefstroom te vieren Nachtmaal 's avonds zijn afscheidspreek te houden. Z.-Eerw. zal emeritaat aanvragen. Na bijna 50 jarige dienst als leraar, van welke 37 jaren in Potchefstroom, wensen wij Z.-Eerw. een gezegende rust gedurende de jaren die de Heere hem nog in ons midden wil laten.

PERSOONLIKE ZAKEN.

Ds. D. H. van Broekhuijsen, die krank was aan de griep, is weer hersteld en doet weer zijn werk. De Heer zij gedankt.

Melden wij de vorige maal dat ook Ds. Vermoeten ziekwas, hij schrijft ons dat hij niet krank was, maar wegens oververmoeidheid één dag het bed heeft gehouden.

Ds. Vermooten bedankte voor het beroep naar Middelburg.

Ds. J. J. Prinsloo, die het beroep naar Standerton-Volksrust aannam, heeft wegens de heersende ziekte zijn overkomst uitgesteld en hoopt in April aldaar zijn intrede te doen en niet in Januarie zoals eerst was gedacht.

IN MEMORIAM.

De griep heeft ook hier, evenals elders smart en driefheid gebracht in onze huizen, door dierbare onmisbare personen van ons weg te nemen door de dood. We treuren saam met onze ouderling A. P. Botha, die zijn lieve gade heeft moeten afgeven, terwijl hij zelf en kinderen nog aan die ziekte lijdende is. Moge de Heere hem sterken en doen herstellen.

Het was voor de oud-ouderling der gemeente Waterberg, M. F. P. J. du Toit, Snr., (bijgenaamd Vaal Frans) een harde slag om zijn zoon Cornelis te verliezen door de dood tengevolge van de griep, drie dagen daarna gevolgd door zijn jong vrouwtje, want zij waren nog maar slechts zes maanden getrouwd. De Heere troostte hem en zijn familie z

Een zwaar verlies heeft het huis van Br. Ouderling J. J. Mijnhardt der gemeente Pietersburg getroffen, door het sterven aan de griep van twee zoons en een dochter; hiervan was een zoon en de dochter getrouwd; de laatste haar man is ook gestorven. Ze hebben drie kleine wezen achtergelaten die door grootmoeder werden in huis genomen en liefderijk verzorgd. Doch de Heer regeert, zij werd ook op hetziekbed nedergeworpen, naar het hospitaal te Pietersburg vervoerd, waar zij nu in bedenkelike toestand ligt. Moge de Heer haar bewaren en haar aan de bedroefde broeder teruggeven.

De oud-ouderling G. J. Z. Helberg van de gemeente Pietersburg heeft de slag getroffen dat zijn jongste schoonzoon Br. J. J. Mijnhardt aan de griep is overleden. Broeder, we bidden u Gods genadige vertroostingen toe.

Onze broeder Hendrik A. A. Oosthuizen is zwaar door de Heer bezocht. Binnen veertien dagen zijn gestorven aan de griep zijne vrouw, twee dochters en een zoon. De jongste der dochters was getrouwd, en werd in de dood voorafgegaan door haar man, na slechts zes maanden getrouwd te zijn geweest. Nu blijft hij achter met 'n zoontje van drie jaar oud. De Heere geve hem kracht.

M.J.P.

Aan al de nagelaten treurende families, bieden wij de betuiging onzer deelneming en bidden haar Gods vertroostingen toe.

In de gemeente Heidelberg zijn overleden aan de griep:

Mevr. J. Bekker, geb. Olivier.
Mej. C. F. M. van der Westhuijsen, J.K.d.
Mevr. S. M. Schrader, geb. Palm.
Mevr. C. A. van Niekerk, geb. van Belkum.
Mnr. J. P. C. van der Westhuijsen, F.zn.
Mnr. J. P. C. van der Westhuisen, J.P.zn.
Mnr. J. Smit, W.zn.
Mnr. J. M. M. Erasmus, geb. Olivier.
Mnr. K. P. M. Sanders.

In de gemeente Standerton:

Mevr. J. N. du Plessis, geb. Botha.

Mevr. C. du Plessis, geb. Botha.
In de gemeente Dullstroom:
Mevr. J. Hofland.
Mnr. J. Hofland, J.zn.
Mnr. G. Engelbrecht.
In de gemeente Marico.
Mevr. D. J. J. Breytenbach, geb. Hattingh.
In de gemeente Heilbron:
Mnr. L. J. C. Erasmus.
Mnr. J. F. Weilbach.
Mevr. A. M. van der Westhuijsen, geb. Erasmus.
Mnr. L. C. van der Westhuijsen.
Mnr. G. J. Strijdom, geb. Robberts.
In de gemeente Krugersdorp:
Mevr. H. M. Coetzer, geb. Lombard.

KORRESPONDENTIE.

(Ingezonden.)

Droogekraal, 4 December 1918.

Waarde Oom Sarel!

Ik heb gezien, dat onze Redakteur en Scriba der kerk met zijn vrouw een zeer zwaar verlies hebben geleden, en ook Br. J. H. van der Westhuijsen en zijne familie. Ik wens hen ook voor mijne familie onze hartelike deelneming en sympathie te betuigen te inniger, omdat wij dankbaar zijn, dat mijn huisgezin door Gods genade is gespaard.

Bij mij staat het vast, Oom Sarel, dat ons volk zwaar heeft gezondigd en moest de Heer ons naar zijn Woord en om Zijne Eere ons zulk een bezoeking brengen. Als men nagaat, wat er na 1914 in ons land is gebeurd en hoe door ons volk is gehandeld in strijd met Gods Woord, door op het vlees te vertrouwen: hoe men nu de pestilentie hier in mijn buurt met allerlei namen noemt, dan versta ik niet hoe men nog zeggen kan God is met ons. In Openbaring 6 lezen we: "Ik zal een vierde van het menschelijk geslacht van de aarde wegdoen met oorlog en pestilentie; en dit is geschied en er is nog geen belijdenis van schuld bij ons volk. Nu de oorlog voorbij is, spreekt men weer van het boek van mevr. Brandt, dat rebellie voorspelt en wacht daarop: haat en nijd gaat maar voort. Is dat voor een kristen mens niet vreeselik, vooral ook als men hoort, dat er veel geld wordt uitgegeven voor wereldse en politieke dingen, voor eigen belang, en dat er geen geld is voor de arme weezen door God aan ons volk overgelaten en voor Gods huis en hare dienaren. Is dan de Heer niet weer verplicht om ons nog harder te slaan?

Bij mij staat het vast, dat de Heer weer zal komen en mogelik gouw ook, om dan zijn laatste en hardste slag ons toe te dienen.

Waarde Oom, ik ijs als ik van een kristelike standpunt ons volk gadesla en denkt u niet, dat het goed zal wezen van onze Algemene Kommissie om een bid en boetedag uit te schrijven in overleg met de andere kerken opdat we zo doende een Volksbiddag krijgen. Dat we dan vragen, dat God ons lere al het het verledene te vergeten en te vergeven: dat we vragen om onze volkszonden niet alleen te vergeven, maar ook ze weg te nemen.

Als we niet tot vernedering willen komen, gaan we altijd verder en verder weg van God, en daarover voel ik zo bedrukt.

Met beste groete aan Oom en Tante en de kinders, uw trouwe Broeder,

OU TOM.

(Ingezonden.)

Zeerust, 10 Sept., 1918.

Waarde Oom Sarel!

In "De Hervormer" heb ik enige tijd geleden in een van uw brieven gelezen, dat daar gelukkig in onze kerk nog broeders zijn, die denken over de toestand van onze kerk.

Ik zeg "gelukkig", omdat 't mij soms voorkomt of er maar weinig mensen zijn die in deze dagen nog de kerkzaak op 't hart dragen. Ten minste als ik let op al dat gesukkel om kerkschulden te betalen, waar de gemeenten toch meest groot en rijk genoeg zijn om zonder schuld te zijn: als ik van de diaken hoor hoe traag de mensen zijn om iets voor Gods huis te geven: als ik hoor hoe de redakteur van "De Hervormer" zijn nood klaagt, dat er zo weinig intekenaars zijn, en dus dat 't kerkblad zo weinig gelezen wordt: en als ik lees dat Oom klaagt dat er geen fondsen bijna zijn voor de kweekschool, ja dan moet ik zeggen: " 't schijnt alsof daar maar min mensen zijn, die zich de zaak van de kerk aantrekken."

En nu is 't juist over die kweekschool dat ik graag iets aan Oom wou schrijven. Ik heb gezien dat Oom ook al probeerde om de finantiele toestand te verbeteren, en daarom 'n fonds gesticht heeft, maar dit komt mij voor of daar maar + 200 lidmaten in onze kerk waren, die u wou helpen. Oom, ik zou graag willen weten, waar zijn die 14 tot 15,000 lidmaten van onze kerk, die dus niets gedaan hebben? Zouden zij alleen willen delen in de voorrechten van de kerk maar niet in de verplichtingen? Ik wou bijna eerst het woord van onze

Heiland neerschrijven: "Heb Ik niet tien gereinigd en waar zijn de negen?"

En nu zie ek weer, dat u door 'n paar broeders een plan aan de hand werd gegeven om geld bij elkaar te krijgen. Ik dacht toen: "die plan van Br. Koomans komt mij die beste voor." Bij de Helpmekaar beweging is 't 'n volslagen sukses geweest: bij de Gereformeerde Kerk lijkt 't nu al of 't ook 'n sukses zal zijn." Oom, zou die Gereformeerde mensen dan zoveel rijker wezen als onze mensen? Onze getalsterkte is toch ongeveer gelijk. Neen, ik denk die mensen voelen meer hun verantwoordelikheid tegenover hun kerk, en weten ook dat 'n kerk zonder kweekschool ten slotte moet ondergaan. Ik heb al dikwels gehoord dat mensen zeiden: "Ik heb geen kind die leren wil voor predikant, en ik geef niks voor 'n ander man ze kind die predikant wil word." Maar toch, Oom, willen die mensen dat hun kerkeraad zo'n "ander man ze kind" voor hen beroepen zal als predikant. Zulke mensen gebruiken dan de kerk ook maar alleen om kinders te laten dopen en aannemen.

Maar wat mij verwonderde is, dat 't kuratorium nog altijd stil zit. Ik dacht toch: "Nu zal 't kuratorium daar gauw bij wezen om een van die plannen aan te nemen." 't Is nu al weer twee maanden, en zo ver wij weten heeft 't kuratorium nog niets gedaan. Waarom nu niet dadelik ingegaan op 't plan van Br. Koomans b.v. en zeg één of twee of drie predikanten aangesteld, die de verschillende gemeenten zullen afreizen, en trachten die £15,000 in te zamelen? Oom daar zal toch zeker 'n predikant gevonden worden, die dit voor de zaak van de kweekschool over heeft? Of zou ik mij ook daarin kunnen bedriegen? Maar dit geloof ik niet.

En Oom, als Br. Koomans £50 geeft op voorwaarde dat nog 300 personen of groepen van personen £50 geven, zal u dan ook niet die £200, die u hebt, in 4 groepen verdeel, en denk u zal ons dan nie 296 personen of groepen van personen krij in onze kerk? Ik geloof dit vast, als 't kuratorium maar net wil beginnen, of de zaak helemaal in de handen van Br. Koomans wil laten. Als dit niet gaat, Oom dan schrijf ik wellicht aan u later over 't plan van Br. Joubert.

Hartelik gegroet, de uwe,

V.

(Ingezonden.)

Rietvlei, 4 December, 1918.

De Wel.Eerw. zeer gel. Heer
Ds. Jac. van Belkum,
Editeur, "De Hervormer,"
Heidelberg, Tvl.

Wel.Eerw. Heer,

Beleefd verzoek ik een plaatsje in "De Hervormer" voor dit schrijven in verband met het volgende voorstel: Deze vergadering gehoord hebbende het besluit van de Hoog Eerw. Alg. Verg. der N.H. Kerk, die zitting had in Mei 1916 te Pretoria, n.l. met de volgende strekking: dat een predikant niet behoeft te bedanken als predikant om zitting te kunnen nemen in de Edel.Achtb. Volksraad geeft hiermede hare sterke afkeuring te kennen over dat besluit, en draagt aan de kerkeraad van Erasmus op om aan zijn afgevaardigden voor de eerstvolgende gewone Algemene Vergadering opdracht te geven om voormeld besluit zodanig te wijzigen, dat het besluit van de Alg. Vergadering van 1912 weder in werking komt, n.l. dat een predikant eerst zijn ambt als leraar moet neerleggen voor en aleer hij zich verkiesbaar stelt als lid van de Edelachtb. Volksraad.

(Was get.) J. J. PRINSLOO,
J. P. van RENSBURG.

Dit voorstel werd door mij ingediend op ene vergadering van de gemeente Erasmus, die plaats had op 13 Januarie, 1917, te Erasmus, doch kwam niet in stemming, maar er werd overeengekomen om dit voorstel te laten rusten tot kort voor de eerstvolgende Alg. Kerkvergadering.

Mijn verzoek was aan de Scriba dat het voorstel toch opgezonden zal worden aan "De Hervormer." Om duidelik te zijn, mijn bedoeling was slechts om gemeenteleden op de hoogte te brengen met de besluiten van onze Algemene Vergadering, welke nooit voor de gemeenten worden gelegd, en die zo ingrijpend zijn dat het onmogelik is daarover te zwijgen.

Aangezien onze Scriba verzuimd of vergeten heeft het voorstel op te sturen naar ons kerkblad, versoek ik nu zelf zeker plaatsing.

U bij voorbaat dankend, hoogachtend,

Uw d.w.d.,

J. J. PRINSLOO.

IETS OVER WIJN, ONS NACHTMAAL EN DE DRANKKWESTIE.

Kafferskraal 214, via Zeerust,
24 November, 1918.

Toen God aan Israël die Paasfees tot een euwige insetting gegee het, werd ten strengste die gebruik van die gedesemde vir seven daë lang verbied.

Exodus 12 vers 19: "Dat er zeven dagen lang geen zuurdesem in uwe huizen gevonden worde! want al wie het gedesemde eten zal, dezelve ziel zal uit de vergadering van Israel uitgegroeid worden, het zij vreemdeling of een ingeborene des lands,"' en vers 20 gaat verder: "Gij zult niets eten dat gedesemd is." Hier is sprake van die brood, wat bij die Paasfees gebruik werd. Dat blijk, dat Israël in later tije dit wel een bietje onsmakelik gevind het, om so'n droë stukkie brood bij een feesmaal te gebruik dat hulle maar gedesemde brood het gaan gebruik en moontlik dit nog wel lekkerder gemaak het. Dit is tog ook al te onnatuurlik, hé, sê 'n mens teenwoordig. Ja, godsdiens is vir die wereld 'n bietje droog, en die wereld, wat godsdiens gaan hou, maak die godsdiens allereers een bietje smakeliker, vandaar teenwoordig se kerkelike picknikS, tea meetings, ens.

Maar God keurde die afwijking nie goed nie, al vierde Israël nou ook heel graag Pascha, en al het die volk nou ook banja lof offers gaan breng, nou hulle die fees nie op so'n drogie moes doorgebreng het nie. Een wereldse godsdiens behaag nie aan God nie, wel aan die godsdienstige wereld. Amos 4, vers 5: "En rookt van het gedesemde een lof offer, en roept vrijwillige offers uit; "want alzo hebt gij het gaarne; gij kinderen Israëls! spreekt de Here, Here."—Lees die hele hoofstuk van Amos 4 maar eens door.

God het Sijn eewige insetting dus nie laat wijsig nie deur die tijdelike neiginge van de volk. En so sal de Here Jesus ook op die Paasfees ongesuurde koeke geëet het. Lukas 22 begin met: "En het feest der ongehevelde broden, genaamd Pascha, was nabij."

Dat daar juis ongehevelde brood moes gebruik word, het een diepe betekenis, wat ons des te beter verstaan, als ons daaraan denk dat Jesus zei: "Dit is mijn lichaam, dat voor u verbroken wordt." Gisting brengt eigentlik ontbinding, verrotting met zich en dat is iets onreins. Wij gebruiken suurdeeg om die brood vir ons gemakkeliker verteerbaar te maak, en als ons die gisting laat deurgaan, dan ontbind die deeg geheel, maar ons stop die ontbinding voorlopig deur te bak; ons hou dan die natuur se werk verder weer tegen.

Als nou bij die Paasfees g'n gedesemde brood mog gebruik geword het, sou daar dan gedesemde wijn mog gebruik word? Ik geloof stellig van neen. Geen gedesemde brood als zinnebeeld van het lichaam van het vlekkeloze Lam Gods; geen gedesemde wijn als zinnebeeld van het zuivere bloed des Lams. Wijn, zoals ons die nou meest ken, is gegist, dat is gedesemde druivesap, en mog nie in die huise van die Israëlieten gevind word vir 7 daë van die Paasfees.

Nou sê "Neef Willem" in die Oktober nummer van "De Hervormer": En sê ons die ding is onnatuurlik (onthouding van drank) en hoe wil julle dan maak met die wijn van die "awendmaal" (nagmaal), want die Heere is teen gekunstelde dinge en wil natuurlik wijn hê (nie ongegiste en dus onnatuurlike wijn nie."

So, Neef Willem, wil de Here geen gekunstelde dingen? Nu weet iedereen toch, dat al die symboliese instellingen allemaal onnatuurlike, ongewone gebruike meegebreng het en dat daarbij seer gekunstelde handelinge bij plaas gevind het en seer gekunstelde dinge bij gebruik geword het. Maar Neef Willem maak dit nog bonter, als hij verklaar dat de wijn, die ons nou meestal gebruik, natuurlike wijn is, en dat de ongegiste, volgens hem, dus onnatuurlik is.

"Help jou siel!" sou Hans Meerkat uitroep. Mense, waar het julle gesien, dat de natuur wijn voortbreng? Druiwe, ja, die laat God groei, maar g'n wijn nie, die gegist is. En als jij die druiwe nie hinder nie, word daar in der eeuwigheid g'n wijn van nie, moontlik wel resijntjes. Wijnmaken is 'n kunstige bedrijf, so kunstig selfs, dat als Suidafrika se wijnboere hulle produk op die beste markte van die wereld wil verkoop, hulle 'n dieper studie van die kunst moet maak. En als ons mense en Neef Willem wil weet wat een KUNST dit is om wijn te maak, laat hulle dan o.a. eens lees die grote werk: "Wine making in hot climates", deur L. Roos, Govt. Print., Melbourne, of A. Harasthy, ,,Grape Culture, Wines and Wine making," in die franse tijdskrif: "Le vigneron."

Gegiste wijn, natuurlike wijn!! Het jij ooit van je leven!! Als jij die druiwe nie stukken maak, 't sij met 'n Pierre Lescault grape crusher of met Noach se vingers, sal hulle nie gaat gist nie. Die gistcelle, wat buite op die skil sit, sal die sap nie aantas nie. Het jij hulle eenmaal stukken, ja dan gaan die gistings werking aan, wat ook nou weer

een natuurlike proses is. En waarom laat jij dan die natuur sij werk nie klaar maak nie? man! dan sal hij van die wijn weer asijn maak.

Nee, mense, gegiste wijn is geen natuurlike wijn nie. Die mense maak die goed met nummer één, die druiwe met mechaniese krach stukken te maak, en dan met behulp en beperking van die werking van gist die sap te verander.

Als Neef Willem van sulke natuurlike dinge hou, hoekom laat hij aan sij vlees ook nie eers een bietje door die natuur klaar maak nie vir hom? Al sê mens dan ook dit stink, of dat is vrot, dan het jij toch natuurlike goed, man. Jij kan dit gerus probeer, man. Snij maar jou skaap heel af en laat so'n paar daë in die son hang. Die natuur sal die vlees wel een bietje saffer maak vir jouw, en—dan is dit ook glad nie meer wat dit gewees het.

Dus, Neef Willem, en alle wat, als hulle aan geheelonthouding denk, so voel, alsof hulle met iets van die monnike en kloosterlewe te doen het, die plank is julle uit je platform kwijt.

Dat nu een kerkblad so'n oordeel en so'n redenering over geheelonthouding en geheelonthouders opneemt sonder een woord van protes of opmerking spijt mij erg. (Skrijwer deses is self nie door 't teken van een gelofte aangesluit bij die geheelonthouders).

Nee, mense, die geheelonthouders is g'n monnike nie, wat "bang is vir die wereld", of "wat in die berge vluch, omdat hulle g'n kans sien om teen die sonde en die wereld te strij."

Als die mense aan Neef Willem een sopie presenteer, neem h ij dat heel smakelik aan in enige plek. H ij vluch nie vir die wereld nie; hij doen mee.

Een geheelonthouder sal ook nie vluch nie; hij sal bedank en sê: "Ik gebruik nie die goed nie, je kan me liever een glas limonade of een kop koffie gee."

Wie is nou die "sout der aarde, wat sij hoë roeping verstaan"? Die meedrinkende Neef Willem soms?

Volgens die Neef-Willem-soort is geheelonthouding onnatuurlik. Sekerlik, die sonde en die lust is ook veel natuurliker, en dit maak jou minder vijande in die wereld.

"Die geheelonthouding," sê Neef Willem, "sal ook feil." Dat geloof i k ook, want 't bose sal heers in die wereld, behalwe oër die wat van die wereld nie is nie. Gods gebod: "Gij zult niet stelen," feil ook in die wereld, ens. Wanneer ik dan ook hoor, dat iemand drankgebruik verdedig met te sê: "Ouderling die, of Dominé so en so het ik dan ook wel om een whisky sien vrâ," denk ik aan wat Paulus sê in 1 Korinthe 8, vers 13: "Daarom, indien de spijs mijn broeder ergert, zo zal ik in eeuwigheid geen vlees ete, opdat mijn broeder niet ergere," en aan die verkeerde voorbeeld, wat so'n "herder en leeraar" daar m o o n t l i k kan gegee het. (Die man kon b.v. aan een plotselinge maag ongesteldheid gelij het, en dit daar als die gemakkelikst verkrijgbare middel geneem het.)

Waarom ik somaar van w h i s k y praat?

Wel, Neef Willem begin oër die d r a n kkwessie en wil die gemeente koud lei deur eers heel onnosel hulle te win vir die goeie gebruik van sij "n a t u u r l i k e g e g i s t e w ij n." Dan mag jij later somaar self voel, dat andere drank ook so natuurlik is, en die natuurlike weg mag gaan deur jou keel.

En nou het Neef Willem nog hoor sê, dat die woord "methysthôsi", wat in ons Bijbel (Johannes 2. vers 10) vertaal is deur "welgedronken", eintlik beteken, wanneer een mens d r o n k is.

So!!!

Maar, kan een ander weer sê: "Ik lees aan die hand van die nieuwste Griekse woordeboeke en nieuwste vertalinge, dat het beteken: "volop (freely) gedronken." Sie ook o.a. Wilson's Emphatic Diaglot van die Nieuwe Testament.

Ik kan mij Jesus nie voorstel nie in geselskap van d r o n k mense en nog al als meedoende en meergevende.

Die Oude Testament en die Nieuwe Testament veroordeel allebei in die selfde gees die gebruik van bedwelmende wijn.

Jammer, dat op veel plase in die O.T. in ons taal die woord w ij n gegee is, waarin die oorspronkelike een woord staan, wat heel wat anders beteken dan ons "natuurlike, gegiste wijn." Die O.T. het in die oorspronkelike de woorden: Thirosh, Yain, Seba, Shekar, Asis, Khamar, Shemasin, Ashisha, Enab, Rash, welke alle in die hollandse vertaling deur w ij n vertaal is, al beteken hulle elk ook een biesonderse ding. Oëral, waar een bedwelmende drank bedoel word, vind ons dit in teksten, wat die gebruik afkeur. Ik kan dit hier nie met voorbeelde toelich en bewijs nie; dit neem teveel plaas en tijd nou. Ieder kan daar meer van lees in die boek: "The Bible and Wine," van Ferrar Fenton and John Abbey, waarin grote geleerdes die saak uitvoerig behandel.

Die geheelonthouders is nog nie sulke dromers en dwepers nie, in elk geval g'n mense, wat die wereld wil bekeer deur mee te suip. En nou nog die laaste hoepeltjie, waarmee die verdedigers van drankgebruik die duië van hulle bodemlose vat wil saamhou, n.l. die raad van Paulus aan Timotheus om ook een weinig wijn te gebruik. (1 Timotheus 5,

vers 23. Hoe hartroerend schoon, die twee briewe aan Timotheus. Als ons net ewentjies daarin durf lees, voel ons hoe ver ons nog af is van die om Kristus wil sich gevende Paulus en medearbeiders.) Wel, laat die wijn des noods ook gemaak gewees het van alle bedwelmende vergifte bij elkaar—wat ik ook *hierin ditgeval* niet geloof; dat werd hier net als medisijn aanbeveel. Als jij strychnine, morphia, of opium als medisijn mag gebruik, is daar nog nie die gebruik als genotmiddel of drank van geregeld gebruik mee bewijs nie. En net so met *bedwelmende*, gegiste wijn.

Alleen als dit geen invloed op ons verstand se werking ten kwade kan hê, of de kracht van ons geest om teen de sonde te strij kan verswak, kan ons die gebruik van enig iets veilig acht (aangenomen nog dat dit ook verder goed is vir die lichaam).

Lees maar in de Bijbel, wat er gesê word van die gebruik van wijn, wat bedwelm.

Ondersoekings in die oude geskrifte, o.a. in die Ovan Plinius, het aan die lich gebreng, dat ook in die tijd van Jesus se omwandeling op aarde meest ongegiste wijn gedrink geword het. Sulke wijn word tot vandag toe nog in veel streke van Asië gebruik en is volgens die oordeel van reisigers waarlik verkwikkend.

Dit sou die moeite wêrd wees om ons kennis van volksgebruike met betrekking tot die punt eens aan te vul. "De Hervormer" kan een goeie werk doen met uittreksels te gee uit bowegenoemde boek: "The Bible and Wine." Dit sou vir menigeen lich gee in die saak.

Dus: *Geen gedesemde brood en geen gedesemde wijn bij die Nagmaal des Heren.* (Lees ook Leviticus 10, vers 8-11.)

"Ja, maar, *ons het* dit nou so!"

Is dit soms die antwoord van die Kerk?

"En waarom so'n drukte om so'n kleinigheid?"

Siet een klein vuur, wat een grote hoop hout dit aansteek. Die misbruik bij die Nagmaal is een van die kleine vosse, wat die wijngaard verderwe.

Laat nie langer die duiwel se water oër Gods akker loop nie. En verbeter en verander wat verkeerd is, al was dit dan ook eeuwe lang verkeerd gewees.

Of is die "Herders en Leeraars" bang vir goeie veranderinge, wat nie naar die smaak van een wereldsgesinde gemeente is nie? Ik weet toch seker, dat er ook in onze kerk nog moedige gelovige is, wat wil bijdrage tot die richtige bediening van 't heilig Sakrament tot meerdere glorie van Kristus. God helpe hen in de strijd en lere hen strijden.

Een lid van de Ned. Herv. Kerk, A.S.

OOM SAREL FONDS.

Verantwoord in Oktober	263	16	9
Van Br. W. J. Opperman als volgt:			
H. Jacobs, W. Opperman, A. Stransz, M. Stransz, B. Henning, A. Opperman, J. Opperman, L. Schlebusch, alle 2/6	1	0	0
Van Br. C. T. J. Strijdom £1, mevr. C. T. J. Strijdom £1, C. T. J. Strijdom 10s., B. J. Strijdom, C.zn., 10s. ...	3	0	0
Marthje Viljoen, Nov. en Dec....	0	2	0
Van mnr. G. P. Jacobs, Palmietfontein	1	0	0
Van D. J. Jacobs, Palmietfontein	1	0	0

Nog ontving ik ongeveer 16 Oktober, £2 en 24 Oktober 5s. Door de grote drukte tengevolge van de ziekte, heb ik de brieven verlegd, en kan dus niet opgeven wie dit gezonden heeft. Mag ik vriendelik de gevers verzoeken mij direkt te laten weten, wie deze gelden hebben gestuurd.

Met deze £2 5s. en rente op uitgezet geld £5, heb ik dus tot op 1 December 1918 ontvangen.

Dus geld ontvangen £277 16 9

Aan de gevers mijn zeer hartelike dank, vooral aan de klein Marthjie Viljoen, die zo trouw elke maand haar shilling stuurt. Hoe graag zou Oom Sarel haar eens spreken: de Heer zegene haar en haar ouders.

Zijn er onder onze kinders niet meer, die dit goede voorbeeld willen volgen?

In November 1916 schreef Oom Sarel een brief in "De Hervormer," waarin hij voorstelde, dat de Nederduitsch Hervormde Kerk in Z.-Afrika met het Luther Jubileum 1917 zou bijeenbrengen £17,000, d.w.z. een pond per lidmaat voor haar kweekschool. Dat is nu twee jaar geleden en het antwoord der kerk is geweest: £277 16s. 9d.

Hoe moet Oom dit nu verstaan? Wil men geen eigen opleiding? Wil men de kerk zien ten ondergaan- Of wil de kerk leven op de genade der zusterkerken?

Die lieve broeders en zusters, die hebben bijgedragen hartelik dank, en zij verdienen alle lof. Hun treft dan ook die vraag niet?

Maar gaarne zou Oom Sarel willen weten van leraars, kerkeraden en kerkleden of hij nu maar moet ophouden of doorgaan. Ziende op het treurig resultaat, zou hij zelf zeggen: houdt maar op. Ziende op de Heer der kerk zegt hij: houdt vol, trap vast.

In diezelfde tijd heeft onze zusterkerk de Gereformeerde voor haar kweekschool bijeengebracht, ontvangen £3601 1s. 6d., is haar toegezegd nog ruim £6,000.

De Nederduitsch Gereformeerde Kerk kreeg voor haar te kort op de zending dit jaar ongeveer £12,000.

Wat zegt dit tot ons?

OOM SAREL.

APOCRIEFE BOEKEN.

IV.

HET EERSTE BOEK DER MAKKABEëN,

Hfdst. 23.

Jonathan op listige wijze (Hfdst. 12 : 44-54) door Trijfon gedood zijnde wordt opgevolgd door zijn broeder Simon, die voor Trijfon en zijn grote macht bevreesd zijnde, neemt Jerusalem, dat hij zeer sterk maakt en veroverd Joppe door zijn broeder Jonathan, deze wordt echter door Trijfon gevangen genomen, die van Simon eist honderd talenten zilver en twee zijner zonen als gijzelaars. Simon stuurt die uit vrees voor de Joden, die als Jonathan gedood werd, hem daarvan de schuld zouden geven, ofschoon hij wist dat Trijfon hem zou bedriegen. Dit geschiedt ook, want Jonathan wordt gedood en in Modine begraven, waar Simon een groot en prachtig grafteken bouwt voor zijne familie.

Trijfon nu dood Antiochus, de Koning van Syrië, en wordt koning in zijn plaats.

Simon nu sloot een verbond met Demetrius, bij wie hij klaagde over de handelingen van Trijfon, die niets had gedaan dan plunderen. Deze koning stuurt hem een brief, waarin hij allerlei beloften doet. Gedurende een paar jaar is er nu vrede in Judaca en deze rust maakt Simon zich ten nutte om, na de verovering van Geze en de burg Jerusalem het land in bloei en voorspoed te doen toenemen. Hoofdst. xiv. : 1-16. Hij verovert ook Gaze, welke stad hij spaart, en van alle heidense gruwelen reinigt. 1

Ondertussen trekt Koning Demetrius op tegen zijn ontrouwe onderdaan Trijfon, maar wordt door de Koning van Medie gevangen genomen. Gedurende die tijd is er grote rust en vrede in het Joodse land, zodat de Joden weer konden het land bouwen, rijk werden en zaten onder hun wijnstok en vijgenboom. In die dagen werd ook het verbond met Romeen Sparta vernieuwd, waartoe hun brieven gezonden werden, door Numenius en Jason, die bij de tweede reis naar Rome duizend ponden goud overbrachten. Uit dankbaarheid aan hetgeen Simon gedaan had, maken de Joden voor hem een opschrift op koperen platen, die in de tempel bewaard werden, en Simon's grote daden werden vermeld, hoe hij hoogepriester was geworden, terwijl allen, die iets tegen Simon zouden doen met straffen gedreigd werden.

Hoofdst. iv. en xvi. beschrijven ons verder hoe Antiochius, de zoon van Demetrius, schrijft een een brief aan Simon, waarin hij deze toestaat een eigen munt te slaan, en alle belastingen, die hij te betalen heeft kwijt scheld, omdat hij Trijfon wil bevechten, en hulp van Simon nodig had. Onderwijl vernieuwen ook de Romeinen het verbond met Simon.

Als nu Antiochus in Dora Trijfon belegert, stuurt Simon hem hulptroepen, en God, wat de koning niet ontvangen wil, daar hij meer eist, gehoord hebbende van de macht en de rijkdom van Simon. Des konings vriend Anthenobius wordt gezonden om de heerlijkheid van Jerusalem op te n emen, maar daar Simon niet wil ingeven, wordt Demetrius toornig en doet de Joden de oorlog aan, het bevel gevend aan Cendebëus. Onderwijl vlucht Trijfon. Judas, Simon's zoon, wordt nu legeraanvoerder, en maar werd, ofschoon overwinnaar, in de slag gekwetst. Johannes volgt hem op, neemt Kedron in, verslaat de Sijriers en keert weer naar Jericho.

Onderwijl wordt Simon zijn vader door list gedood door Ptalomeus, die hem in een versterkte stad lokt en daar bij een maaltijd dood, met zijne zonen Manathias en Judas. Willende door verraad Johannes doden, zoekt hij de oversten der Joden met geld en brieven om te kopen; maar deze gewaarschuwd laat de afgezonden moordenaars doden en is verder voorzichtig om niet in Ptolomeus handen te vallen.

Hiermede eindigt het eerste boek der Makkabeën.

DOODBERICHT.

Het heeft den Heere van leven en dood behaagd om van ons te nemen door den onverbiddelike dood op de 14 November 1918 onze geliefde zoon

LAURENS JOHANNES CHRISTOFFEL ERASMUS

in de jeugdige ouderdom van 27 jaar 1 maand en 19 dagen.

En op den 15 November onze schoonzoon

JOHAN FREDRIK WEIJLBACH,

in de ouderdom van 28 jaar 7 maanden en 10 dagen.

En op de 24 November onze oudste dochter,

ANNA MAGARIETA v. d. WESTHUIZEN,

geboren Erasmus, in de ouderdom van 26 jaar 1 maand en 6 dagen.

En op de 26 November, onze schoonzoon

LUCAS CORNELIS v. d. WESTHUIZEN,

in de ouderdom van 29 jaar 4 maanden en 2 dagen.

Allen zijn bezweken aan de gevreesde ziekte, en longontsteking. Wij zullen zwijgen en zeggen: Vader, Uw wil geschiede.

Rust zacht geliefde kinderen tot wij elkander weder zien in het Nieuwe Jerusalem.

De bedroefde ouders.

W. A. DU TOIT en M. C. DU TOIT (geb. Smit).
Fraaiuitzicht, Distr. Heilbron,
2/12/1918.

DOODBERICHT.

Zacht ontslapen in de volle verzekerheid des geloofs, onze geliefde echtgenote en moeder,

MARIA HENDRIKA WESSELINA BREYTENBACH (geb. Hattingh),

in de ouderdom van 47 jaar 3 maanden en 19 dagen, na een ziekbed van slechts twee dagen, op 15 November 1918. Wij zullen haar missen, maar gunnen haar die rust, en zwijgen Gode "Wat Hij doet is welgedaan." Ook namens de kinderen, de bedroefde echtgenoot,

D. J. J. BREYTENBACH.

Nooitgedacht, Post Selekaatskop,
Distr. Marico.

DOODBERICHT.

Op de 24ste October, 1918, is te Grootkrans, Heilbron, overleden

GERTINA JACOBA STRIJDOM, geb. Robberts,

geboren 7 Mei, 1875, geliefde echtgenoote van M. C. Strijdom, ouderling der Ned. Hervormde gemeente, Heilbron, nalatende 6 kinderen. De Heere heeft gegeven, de Heere heeft genomen, de naam des Heeren zij geloofd.

M. C. STRIJDOM.

Grootkrans, Heilbron.

DOODBERICHT.

Overleden op 4 November 1918, in de ouderdom van 20 jaar, na een huweliksverbintenis van slechts 1 jaar en 10 maanden,

HEILA MAGDALENA COETZER, geb. Lombaard.

In een donkere wereld was Heila voor velen een lichtstraal.

De bedroefde ouders,

Ouderling J. J. A. LOMBAARD.
en A. C. M. LOMBAARD.

Roodepoort.

DOODBERICHT.

Het heeft de Heer van Hemel en Aarde behaagd om tot zich te nemen op Vrijdag, den 8sten November, 1918, 's morgens om 5 uur, onze teeder geliefde zoon

JASPER PETRUS CORNELIS VAN DER WEST-WESTHUIZEN,

in den jeugdigen ouderdom van 19 jaren 5 maanlen en 13 dagen, na een smartelijk lijden van 8 dagen aan de griep. In vrede is hij ontslapen. Aan den Heer J. H. Pretorius zeide hij dat er niets hinderde, want hij had zijn Heer gevonden. Ongeveer 30 uren voor zijn heengaan heeft hij nog een vurig gebed opgezonden aan zijnen Heer genade vragende voor zichzelve en voor zijnen lieven neef en naamgenoot

JASPER PETRUS CORNELIS VA NDER WESTHUIZEN, J. P. C. zoon,

die hem na vijf dagen in den onverbiddelijken dood is gevolgd, na zich ook met zijn Heer te hebben verzoend, want kort voor zijn dood heeft hij gezegd dat hij het heldere licht had gevonden en dat de Heer zijne Engelen gestuurd had om hem te verlossen.

Wij danken mits deze alle bloedverwanten en vrienden die ons zo trouw hebben bijgestaan in deze donkere dagen.

F. J. van den WESTHUIZEN,
A. S. J. van der WESTHUIZEN.

Modderbult, P.K Balfour,
Distrikt Heidelberg.

VERSLAG VAN DE ALG. KASSIER, 1 DEC., 1918.

	£	s.	d.	£	s.	d.
Alg. Fonds:						
Gem. Bloemhof	1	9	3	1	9	3
Almanak:						
Gem. Erasmus	0	4	0	0	4	0
Wetten:						
Gem. Erasmus...	0	12	0	0	12	0
				2	5	3
Weduwfonds:						
Gem. Johannesburg	7	1	0			
Gem. Zoutpansberg... ...	6	18	1			
Gem. Bloemhof	3	11	9			
Gem. Waterberg	5	1	9			
Geb. Zwartruggens	6	6	11			
Gem. Middelburg	4	6	3	33	5	9
Interest:						
F. G. P. Peters	7	10	0			
A. H. Mitchell...	8	0	0			
Gem. Oostrand	12	15	0			
C. A. v. d. Plas	6	0	0	34	5	0
				67	10	9
Studiefonds:						
Gem. Bloemhof...	2	0	0	2	0	0
Theol. Kweekschool:						
Gem. Bloemhof	3	5	0	3	5	0
Hervormer:						
Intekening...	3	19	3	3	19	3

H. J. L. Th. ROORDA,
Alg. Kassier.

UIT EEN HOLLANDSE KOERANT.

Wij klagen sterk, dat het met kerk en godsdienst in Z. Afrika zo treurig gaat. Nu is het goed, ook eens te horen hoe het elders is, b.v. in Holland. Daarom geven we hieronder een bijtend, spottend stukje uit een Hollandse koerant met de opmerking dat hier bijna alle kerkgenootschappen worden genoemd.

AAN HET GEACHTE PUBLIEK

wordt bekend gemaakt, dat de woorden bedriegen en ontduiken zijn afgeschaft, omdat hunne betekenis niet meer bekend is, en dat smokkelen voortaan behoort tot de christelike deugden, waartoe in de scholen wordt opgevoed.

Zij, die met sluik- en ketting handel hun fortuin hebben gemaakt, zullen in alle kerken met open armen worden ontvangen, terwijl in deze ernstige tijden godsdienst en leer alleen binnen de kerkmuren, in 't bijzonder op de preekstoelen zullen worden gehandhaafd, doch in het leven buiten dienst worden gesteld.

Verder wordt ter kennis gebracht, dat dageliks vele christelike varkens, schapen, kalvers en koeien worden gewurgd of beenen gebroken, of de hersens ingeslagen, om ze met een vroom gemoed uit nood te kunnen slachten.

Verkrijgbaar is:

Nederduitsch Hervormd rundvlees, geslacht in duistere plaatsen.

Gereformeerd (a) varkensvlees, geruisloos schoongemaakt (zonder schreeuwen).

Gereformeerd (b) kaas bij maanlicht vervoerd.

Roomsch Katholieke boter, zeer devoot onttrokken aan distributie.

Antirevolutionaire aardappelen door stoere Calvinistise schippers aangevoerd.

Christelik histories tarwemeel, achtergehouden van het regerings-graan.

Gereformeerde Bondskoffie.

Confessioneele thee.

Ethiese gort en rijst.

Schoenen om aan te passen voor ieder, wie ze passen.

De prijzen van bovengenoemde artikelen zijn gesteld overeenkomstig het maximum beginsel der handelaars.

Mensen met een geweten kunnen er geen gebruik van maken. Alle anderen kunnen met gelovig vertrouwen deze artikelen aanschaffen, op vertoon van een bon (verlofbriefje), waarop vermeld:

"Men behoeft de overheid niet te gehoorzamen al is zij Gods dienaresse"; en aan de andere zijde: "Gij zult niet God dienen, maar de Mammon."

Deze spot is scherp, bijtend bitter. De oorlog heeft het geweten van personen en volken geheel verward, zijn invloed gebroken, zijn kracht machteloos gemaakt.